

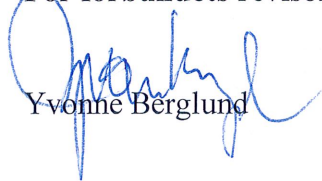
Förbundsdirektionen

Årsredovisning 2016

På vårt uppdrag har PwC granskat förbundets årsredovisning för 2016.

Granskningsresultatet framgår av bifogade revisionsrapport, som överlämnas för kännedom till förbundsdirektionen.

För förbundets revisorer

Yvonne Berglund

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Södertörns
brandförsvarsförbund

Richard Vahul
Jessica Nordahl

Mars 2017

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3.	Driftredovisning.....	6
3.1.2.	Balanskrav	6
3.1.3.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.	Rättvisande räkenskaper	7
3.2.1.	Resultaträkning.....	7
3.2.2.	Balansräkning	8
3.2.3.	Kassaflödesanalys	8
3.2.4.	Tilläggsupplysningar	9

1. *Sammanfattning*

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Efter genomförd granskning bedömer vi att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi instämmer i förbundets bedömning av att balanskravet för 2016 har uppfyllts. Årets resultat är 3 095 tkr, men efter att hänsyn tas till realisationsvinster på 187 tkr blir det justerade resultatet vid avstämning mot balanskravet 2 908 tkr.

Balanskravet är kommenterat under en särskild rubrik i förvaltningsberättelsen och i not till resultaträkningen. Vidare kan vi konstatera att inga tidigare års negativa resultat finns att reglera.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen sammantaget är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning, vilket innebär en ekonomi i balans samt att förbundet under året aktivt arbetat med samtliga mål.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är förbundsdirektionen som enligt kommunallagen (KL) är ansvarig för årsredovisningens upprättande och godkännande.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fastställts. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har vidare granskats.

Vi har även bedömt förbundets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionsse¹ inom kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Granskningen introduceras genom kontakter och samplanering med förbundets ekonomifunktion. Granskningen genomförs med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal sektor använder och som är anpassat till gällande normgivning. Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Revisionsrapportens innehåll har faktagranskats av ekonomichefen.

2.3. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en avstämning mot följande revisionskriterier:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från RKR
- Förbudsdirektionens beslut kring god ekonomisk hushållning

---

¹ Utgångspunkten för detta är bland annat SKYREV (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) och deras vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting, som implementeras succesivt. Vägledningen baseras vidare på ISA (International Standards on Auditing).

3. Granskningsresultat

Granskningsresultatet redovisas utifrån följande delavsnitt:

- Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomisk ställning
- Rättvisande räkenskaper

3.1. *Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning*

3.1.1. *Förvaltningsberättelse*

3.1.1.1. *Översikt över utvecklingen av verksamheten*

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- Obligatorisk information i enlighet med KRL och KL samt RKR:s rekommendationer
- Sådana förhållanden, som inte ska redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- Annat av betydelse för styrning och uppföljning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar överensstämmer med kraven i KRL och KL samt i allt väsentligt är förenligt med övrig normgivning.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning (inkl obligatorisk information enligt KRL, KL och RKR:s rekommendationer). Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen bedöms ge en rättvisande bild. Förutom de uppgifter som redovisas i balans- och resultaträkning, finns kompletterande uppgifter som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning. Detta bl a i form av finansiella nyckeltal, såsom likviditet och soliditet. Vidare finns information i förvaltningsberättelsen om pensionsmedelsförvaltningen samt en beskrivning av tillämpade redovisningsprinciper.

Sammantaget bedöms en tillfredsställande utvärdering ske av förbundets ekonomiska ställning, kopplat till uppföljning av nyckeltal och det fastställda finansiella målet för god ekonomisk hushållning, som överensstämmer med kommunallagens regler om en ekonomi i balans.

Händelser av väsentlig betydelse. I förvaltningsberättelsen finns en redovisning av viktiga händelser under året. Utifrån den kunskap vi har om förbundets verksamhet, via direktionsprotokoll m m, bedöms väsentliga händelser under året kommenterade i förvaltningsberättelsen.

Förväntad utveckling (framtidsperspektivet). Av förvaltningsberättelsen framgår den förväntade utvecklingen inom olika områden, bl a under beskrivning i avsnittet om det nya handlingsprogrammet för 2016 till 2019. Vidare lyfts även fram att samtliga medlemskommuner växer och flera av dem räknar med att växa ca 50 procent på en 15 årsperiod något som kommer att påverka förbundets förebyggande arbete kraftigt. Nya vägar såsom Förbifart Stockholm och Södertörnsleden förändrar kommunikationsmönster och ger förbundet nya möjligheter men ställer samtidigt även stora krav. Även förändringarna i omvärlden gör att Sveriges totala försvarsförmåga behöver stärkas, förbundets bidrag till detta kommer vara att bygga upp en helt ny civilförsvarsförmåga.

Väsentliga personalförhållanden. Den personalekonomiska redovisningen innehåller uppgifter om väsentliga personalförhållanden, bl a i form av personalsammansättning och -försörjning, kompetensutveckling, arbetsmiljö och personalkostnader. Det finns även en beskrivning av utbildningssatsning för nyanställda under året kring jämställdhet och inkludering, chefsprogram och arbetet med kommunikation, dialog och ledarskap lyfts också fram. Vidare redogörs för den nya beslutade och implementerade policyn vid trakasserier och kränkande särbehandling. Statistik över sjukfrånvaron redovisas vidare i enlighet med reglerna i KRL.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av kommunalförbundets verksamhet. Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om mål och målfyllelse redovisas i förvaltningsberättelsen, utifrån vision och de fastställda inriktningsmålen i handlingsprogrammet samt årliga verksamhetsmål i verksamhetsplanen. Vidare finns en redovisning av förbundets miljöarbete samt uppföljning kring sotning och brandskyddskontroll.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- Investeringsredovisningen visar kommunalförbundets totala investeringsverksamhet
- Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och kassaflödesanalysen
- Jämförelse med tidigare år görs
- Avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats

Bedömning och iakttagelser

Investeringsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets investeringar.

Investeringsredovisningen är avstämd mot bokföringen. Redovisningen ger en samlad bild av förbundets totala investeringsverksamhet och objektsvis uppdelning sker.

Nettoinvesteringarna överensstämmer med motsvarande uppgifter i balansräkning och kassaflödesanalys.

I investeringsredovisningen görs jämförelser med tidigare år. Övergripande kommentarer till investeringsutfallet finns vidare i förvaltningsberättelsen.

Investeringarna redovisas direkt i balansräkningen, vilket innebär att kodning av kostnadsslag inte sker, vilket påverkar t ex statistikuttag². Ett alternativ är en renodlad investeringsredovisning.

3.1.1.3. Driftredovisning

Vi har granskat att:

- Budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- Redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- Jämförelse med tidigare år görs
- Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål samt överensstämmer med resultaträkningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till direktionens fastställda budget.

Budgeterade och redovisade kostnader redovisas i sammandrag och har överförs riktigt från den systematiska bokföringen. Driftredovisningen överensstämmer vidare med resultaträkningen.

I driftredovisningen görs jämförelser med tidigare år. Övergripande kommentarer till utfallet på aggregerad nivå finns i förvaltningsberättelsen, vilket även gäller arbetet utifrån fastställda mål. Analysen av större avvikelser i driftredovisningen är dock ett utvecklingsområde.

3.1.2. Balanskrav

Vi har granskat att:

- Förbundets bedömning av om balanskravet har uppfyllts, dvs att det finns en balanskravsutredning i enlighet med KRL och KL
- Om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i KL föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- Om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- Om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall direktionen har beslutat att en sådan reglering inte ska ske

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i förbundets bedömning av att balanskravet för 2016 har uppfyllts. Årets resultat är 3 095 tkr, men efter att hänsyn tas till realisationsvinster på 187 tkr

² Eftersom det räkenskapsammandrag som kommunalförbund lämnar till SCB är betydligt mindre detaljerat än för en kommun har frågan om kodning på kostnadsslag mindre betydelse.

blir det justerade resultatet vid avstämning mot balanskravet 2 908 tkr. Formellt ställningstagande kring avsättning till resultatutjämningsreserv (RUR) sker i samband med direktionens behandling av årsredovisningen.

Balanskravet är kommenterat under en särskild rubrik i förvaltningsberättelsen och redovisat i särskild not till resultaträkningen. Vidare kan vi konstatera att inga tidigare års negativa resultat finns att reglera.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Vi har granskat måluppfyllelsen för av direktionen fastställda finansiella³ och verksamhetsmässiga mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

De finansiella målen beslutades av direktionens 2013-12-06 i form av riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. De verksamhetsmässiga målen och prioriterade områden framgår av handlingsprogrammet 2016-2019 samt av aktuell verksamhetsplan.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen sammantaget är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning, vilket innebär en ekonomi i balans samt att förbundet under året aktivt arbetat med samtliga verksamhetsmål. Detta i form av inriktningsmål i handlingsprogrammet och prioriterade områden i verksamhetsplanen.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Vi har granskat att:

- Resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- Resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- Resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat.

Resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL (vissa poster enligt lagens uppställning är ej tillämpligt för kommunalförbund).

Noter finns i tillräcklig omfattning och resultaträkningens innehåll är i allt väsentligt rätt periodiserat, utifrån en urvalsmässig granskning av verifikationsmaterialet, när det gäller vad som är bokfört i december 2016 och januari 2017.

---

³ Direktionens beslut 2013-12-06 kring riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

3.2.2. *Balansräkning*

Vi har granskat att:

- Balansräkningen är uppställd enligt KRL
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör förbundet och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- Specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- Årets resultat överensstämmer med resultaträkningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är i tillämpliga delar uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer till huvudboken finns i tillräcklig omfattning.

Föregående års utgående balanser på aggregerad nivå har överförts rätt som årets ingående balanser.

Vi bedömer att tillgångarna, avsättningarna och skulderna i allt väsentligt existerar, är fullständigt redovisade och rätt värderade samt i allt väsentligt rätt periodiserade.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Vi har granskat att:

- Kassaflödesanalysen uppfyller kravet enligt gällande normgivning
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i delar av årsredovisningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunalförbundets finansiering och investeringar samt att noter finns i tillräcklig omfattning.

Förbundet följer RKR:s rekommendation 16.2 för kassaflödesanalys, som ställer krav på att analysen ska redovisa betalningsflöden uppdelat på sektorerna: Löpande verksamhet, investeringar och finansiering. Kassaflödesanalysen utmynnar vidare i förändringen av likvida medel.

Överensstämmelse finns mellan kassaflödesanalysen och motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Tilläggsupplysningar*

Vi har granskat om årsredovisningen lämnar information om tillämpade redovisningsprinciper samt lämnar tilläggsupplysningar i tillräcklig omfattning.

Bedömning och iakttagelser

Informationen om tillämpade redovisningsprinciper samt hantering av krav på tilläggsupplysningar bedöms i huvudsak vara tillräckliga för att kunna bedöma och analysera resultat och ställning.

I RKR:s rekommendation om materiella anläggningstillgångar (11.4), som gäller fr o m 2014, har förtydligande gjorts bland annat kring kravet på komponentavskrivning. Rådet har även gett ut en information kring övergången till komponentavskrivning. Förbundet har från 2015 successivt anpassat sig till den nya normgivningen inom området bl.a. genom att införa komponentavskrivning på nyinvesteringar i byggnader samt fordon. Ingen genomgång och komponentuppdelning skett av historiska anläggningar.

2017-03-20

Richard Vahul
Projektledare/uppdraagsansvarig
Certifierad kommunal revisor

